

ZUIVELINDUSTRIE GELOOFT IN GROEIMOEGELIJKHEDEN

De Europese zuivelsector staat met de afschaffing van de melkquota voor grote uitdagingen. Een stijgend verbruik op wereldvlak en een forse herstructurering van de melkproductie lijken troeven te zijn. Op de jaarvergadering van BCZ maakte gedelegeerd bestuurder Renaat Debergh de balans op voor de Belgische melkveehouderij aan de vooravond van een tijdperk zonder quota. – *Guy Vandepoel, adviseur Rundveehouderij*

Boerenbond

Wereldwijde vraag stijgt sneller dan productie

"Het verbruik van zuivel op wereldvlak, omgerekend naar kg melk, bedroeg in 2005 gemiddeld zowat 101 kg per persoon, in 2011 is dat al meer dan 107 kg per hoofd. Een toename van ruim 6 kg per hoofd, over de 6,5 miljard mensen in 2005 geeft dat een extra melkverbruik van 40 miljard l. Ondertussen steeg de wereldbevolking in die periode van 6,5 naar 7 miljard mensen. Een half miljard meer aan 107 kg geeft nog eens 54 miljard l. Samengeteld is er dus een toename in het verbruik op wereldvlak van 94 miljard l in 6 jaar. Het verbruik stijgt dus met 16 mi-

lard l per jaar, of ongeveer 5 keer de Belgische melkproductie", berekende Renaat Debergh, gedelegeerd bestuurder van BCZ, de koepel van de Belgische zuivelindustrie. "Aan de productiezijde liggen de kaarten iets anders. De melkproductie stijgt het sterkst in de landen waar het verbruik het sterkst groeit. Maar daar kan de productie de vraag niet volgen. Vandaar zien we een toename van de handel in zuivelproducten op wereldvlak. De cijfers van 2012 bevestigen dit. Tussen 2000 en 2010 steeg die wereldhandel in volume met ongeveer 4% per jaar. In de periode 2011-2012 was er jaarlijks een gemiddelde toename van

ruim 8%. In 2012 heeft de EU haar aandeel op die groeiende markt kunnen behouden. Het is duidelijk dat de wereld Europa nodig heeft om de toenemende vraag naar zuivel in te vullen. Ook ons land is een potentiële deelnemer aan dit groeiperspectief." Alle zuivelspecialisten zijn het erover eens dat de extra vraag in de wereld naar zuivel tussen nu en 2020 groter zal worden dan de toename van het aanbod.

Verschuiving binnen Europa

Ook in Europa is er een verschuiving in melkproductie (tabel 1). Op basis van de Europese groeicijfers blijkt de melk-

productie binnen Europa te verschuiven van het zuidoosten naar noordwesten. "Als we de balans sedert 2005 actualiseren, dan zijn het duidelijk de noordelijke lidstaten – met uitzondering van Scandinavië – die erop vooruitgaan. De groei zit vooral in de Baltische staten, Polen, Duitsland, Denemarken en Nederland. Ook ons land zit nog net in de groeizone. Ik hoop dat de grens inzake groei in melkproductie in de EU niet dwars door ons land zal lopen. De komende jaren verwacht ik dat eventuele verschillen in rentabiliteit tussen subsectoren van de landbouw, denken we daarbij bijvoorbeeld aan graan en melk, in een aantal landen een duidelijke impact zal hebben op de melkproductie", aldus Debergh. Het einde van het quotumtijdperk komt intussen alsmaar dichterbij. Zuivel-experten passen hun prognoses aan, maar de consensus blijft bij een toename van het melkaanbod in de EU met zo'n 5% in de komende 7 jaar. We spreken dan van 7 tot 8 miljard l extra melk. Het kan meer of minder zijn. Veel zal afhangen van de evolutie van de melkprijs en de kosten op het melkveebedrijf. "Moeten we hier bang voor zijn? Het antwoord ligt in het recente verleden. De afgelopen 6 jaar groeide het

.....
De prijsvolatiliteit zal in de toekomst helaas niet verminderen.

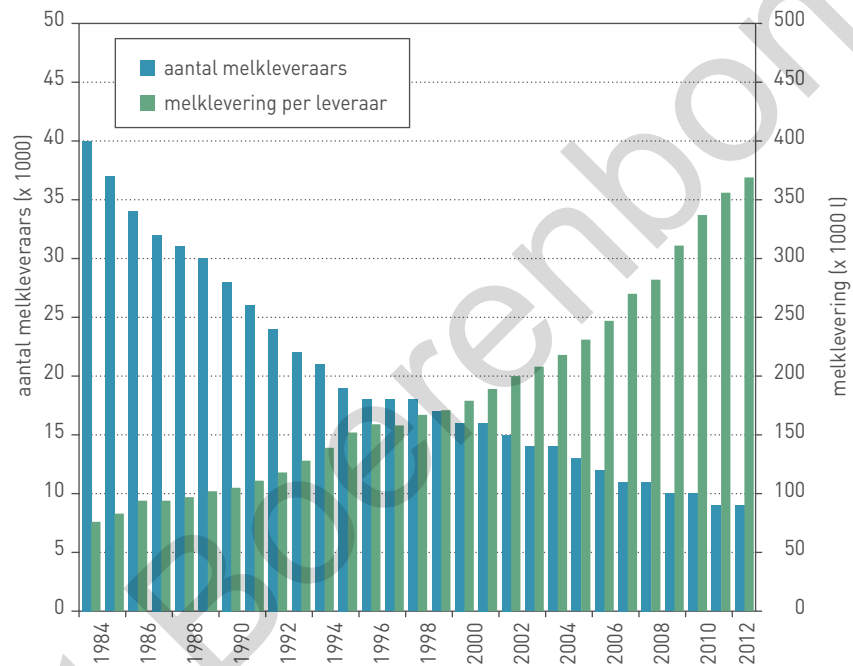
Tabel 1 Gemiddelde leveringen in het quotumjaar 2011-2012 - Bron: BCZ

	Gemiddelde leveringen x 1000 l
1 Denemarken	1.225
2 Verenigd Koninkrijk	947
3 Nederland	633
4 Zweden	500
5 Duitsland	359
6 Luxemburg	358
7 België	355
8 Frankrijk	330
9 Italië	319
10 Ierland	291

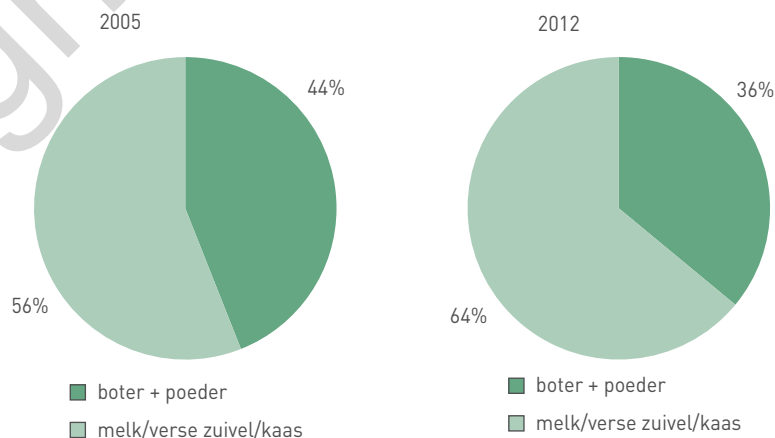
melkaanbod in de EU met zo'n 10 miljard l. Vijf miljard l ging naar de groei van het interne verbruik, 4 miljard werd uitgevoerd en er was 1 miljard l minder invoer. We kunnen dit best aan. De interne groei van het verbruik zal allicht iets lager zijn, maar de wereldvraag biedt voldoende

perspectief. Bovendien zou de melkproductie in de Verenigde Staten in dezelfde periode met 8 miljard l stijgen, die van China met 15 en die van India met 30 miljard l. Mocht Europa productiebeperkingen behouden, dan stonden we hier met zijn allen naar te kijken", stelt Debergh overtuigd. De prijsvolatiliteit zal helaas niet verminderen, integendeel. Dat blijft een heikel punt. De oplossing hiervoor ligt niet voor de hand en zal allicht moeten gevonden worden in een combinatie van

334 miljoen l bij, of een toename met ruim 11% in 5 jaar tijd. In 2012 werd een stapje teruggezet. Er was een daling van 37 miljoen l, of ruim 1%. De daling deed zich uitsluitend voor in Wallonië, terwijl Vlaanderen een kleinere groei kende. Slechte weersomstandigheden, maar ook de fors toegenomen kosten – in belangrijke mate van het veevoeder – verklaren de terugval. Ook in de EU leidde het minder goede weer en de lagere rentabiliteit in de melkveehouderij tot een tragere groei in

Figuur 1 Aantal melkleveraars en melkleveringen per leveraar in België in de periode 1984-2012 - Bron: BCZ

Figuur 2 Evolutie inzake melkvalorisatie tussen 2005 en 2012 - Bron: BCZ

elementen: een stevig vangnet via het Europese zuivelbeleid, risicobeheer en het gebruik van termijnmarkten.

Sterke stijging van de melkaanvoer

Tussen 2006 en 2011 steeg de melkaanvoer in ons land vrij spectaculair. Er kwam

de melkaanvoer." Het feit dat het aanbod reageert op lagere melkprijzen en een lagere rentabiliteit is een nieuw gegeven in de EU, waar quota in de voorbije jaren het volume aanstuurden. Het is een kenmerk van normaliserende marktwerking", analyseert Debergh. In ons land

waren in de voorbije campagne 8733 melkveehouders actief, alweer 4% minder dan het jaar voordien (figuur 1). We stellen al enkele jaren vast dat het afvloeritme in Wallonië met 5 à 6% duidelijk hoger ligt dan in Vlaanderen met 3 à 4%. De gemiddelde melklevering in ons land is in 2012 met bijna 3,5% gestegen, tot 369.000 (figuur 1). Vijf jaar geleden ging het nog om een stijging van 270.000 l, zo'n 100.000 l minder. In de Europese ranking, exclusief de 12 nieuwe lidstaten, en

consumptiemelk om een sterke groei (+11%) te vertonen. Verschuivingen binnen internationale groepen zijn een belangrijke verklaring van deze toename. De productie van chocolademelk en andere melkdranken is met ruim 40 % gestegen. Kaas moest na de felle groei in 2011 1% prijsgeven. Mozzarella liet een mooie groei van 15% optekenen. Boter en melkpoeder gingen er met 4% op achteruit. Figuur 2 geeft de evolutie inzake melkvalorisatie tussen 2005 en 2012

bijzonder in trek en zijn de producten bij uitstek om in te spelen op de groeiende vraag buiten Europa. De omzet van de zuivelindustrie in ons land is met 5% gedaald tot 4,4 miljard euro. Ook dit jaar wordt ruim 60% van de omzet van de zuivelindustrie uitgevoerd: 49% gaat naar andere lidstaten in de EU, 11% vertrekt naar derde landen. De handelsbalans voor zuivelproducten is de voorbije jaren sterk verbeterd. Het positieve resultaat van 2010 evenaren, blijft een uitdaging. Dit was in 2012 nog veel moeilijker, te wijten aan de dalende wereldmarktprijzen en de gedaalde melkaanvoer.

Ook Belgische zuivelindustrie blijft fors investeren

De investeringen nemen na de piek van 2011 nog verder toe. De zuivelindustrie investeert in 2012 een recordbedrag van 152 miljoen euro. In de periode 2005-2010 investeerde de zuivelindustrie jaarlijks gemiddeld zo'n 90 miljoen euro. In 2011 én in 2012 liepen de investeringen op tot een jaarlijks gemiddelde van zo'n 150 miljoen euro. Dit is een toename met maar liefst twee derde!" De laatste 2 jaar wordt elke 1 op de 8 euro van de investeringen in de Belgische voedingsindustrie gerealiseerd in de zuivelindustrie. De zuivelindustrie gelooft rotsvast in de toekomst van de zuivelsector in ons land en bereidt zich hiermee voor op het postquotumtijdperk na 2015. De realisatie van voldoende verwerkingscapaciteit is een sterk positief signaal naar de melkleveranciers toe. Er zijn regio's in de EU, die ondanks hun productiepotentieel, minder perspectieven hebben inzake voldoende verwerkingscapaciteit", stelt Debergh. "In tegenstelling met de situatie in Frankrijk, waar de zuivelindustrie – die hoofdzakelijk privaat georganiseerd is en in belangrijke mate consumentenproducten voortbrengt – geen behoefte heeft om al de melk van hun leveranciers na 2015 af te nemen. De door de overheid opgelegde contracten komen daarbij goed van pas en bevatten volumebeperkingen, die nadelig dreigen uit te draaien voor de melkveehouders". ■

De evolutie inzake melkvalorisatie toont dat tussen 2005 en 2012 8% meer verse zuivel- en kaasproducten werden geproduceerd.

gebaseerd op de meest actuele quotumcijfers komt ons land op de zevende plaats (tabel 1). We staan echter heel dicht bij Duitsland en Luxemburg, zodat we eerder over een gedeelde vijfde plaats met 3 landen kunnen spreken. Nederland komt met een gemiddelde levering van 633.000 l op de derde plaats. De Denen voeren de lijst nog steeds aan voor de Britten.

Stijgend aandeel melk voor kaas

Nadat vorig jaar de kaasproductie met 9% gestegen was, is het nu de beurt aan

weer. Boter en melkpoeder gaan er 8 procentpunt op achteruit ten voordele van kaas, verse zuivelproducten inclusief room en desserts en consumptiemelk. Om alle twijfel uit de wereld te helpen: het taartdiagram toont aan dat in 2005 44% van de melk tot boter en poeder werd verwerkt, in 2012 was dat nog 36%. Met het produceren van boter en melkpoeder kan ook toegevoegde waarde gerealiseerd worden. Het gros van de investeringen in Europese zuivelindustrie heeft betrekking op melkpoeder. Hoogwaardige eiwitingsrediënten en babyvoeding zijn trouwens